

»SLOVENE« valja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej. K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
za izposojnino celoletno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za mesec 35—

SLOVENE

==== Inzerati: ====
Enostopna petstvarica (50 mm
širaka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 4-50
uradni razglas, poslana
itd. po K 6—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/50 mm K 12.
Izjava vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjenim pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Stanovanja.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o tem žalostnem poglavju. Ljubljana in Maribor, vsa naša pokrajinska mesteca in večji industrijski kraji občutijo pomanjkanje stanovanj že par let, a storilo se v tem vprašanju ni ničesar. Sedaj je izšla naredba deželne vlade, ki obeta korenito urediti to vprašanje, kolikor je to mogoče v naših gospodarskih razmerah. Ker je zadeva silne važnosti ne samo za Ljubljano, ampak za vse večje kraje Slovenije, smo se obrnili na poverjenišvo za socialno skrb, kjer smo dobili o načrtu sledeča pojasnila.

Načelo, na katerem temelji naredba je: Treba je zidati nova stanovanja. Zidati jih morejo in morajo oni, ki imajo zato dovolj sredstev. To so prvi vrsti vsa tujezemska denarna podjetja, banke, zavarovalnice itd. V drugi vrsti vsa domača velepodjetja, ki naj zidajo v razmerju po številu svojih uslužbencev in po višini svojega kapitala. Potem vsi, ki imajo nad en milijon kron premoženja. Pri teh faktorjih v velikem delu odpade finančna plat, ki ovira male ljudi in pretežno večino zasebnikov, da ne morejo graditi novih stanovanj.

Vprašanje je: Ali je pri nas sploh fizično mogoče, da se v doglednem času zgradi večje stavbe? V prvi vrsti gre za to, da se takoj pomnoži število stanovanj potom adaptacije; hiše naj se prezidajo, razširijo, dvignejo na način, da bo zado- stoval stavbni material, ki je na razpo- lago doma. Tujezemske zavodi naj si pa zgradi za svoje urade in pisarne provizo- rično lične barake, dokler jim ne bo teh- nično mogoče, postaviti večjih stavb. Manjše stavbe naj se sezidajo na periferiji mesta, to pa radi regulacijskega načrta Ljub- ljane. Svet je tam bolj cen; eventuelno bi mogla mestoma dati tudi mestna občina svoj svet na razpolago, ne samo na prodaj, ampak (po stavbnem zakonu iz leta 1912.) tudi v najem. Stanovanja morajo biti še letos dograjena, ker ni mogoče dopustiti, da bi bili na račun raznih pisarn in pri- vatne udobnosti prihodnjo zimo stotine produktivnih delavcev, uradnikov in dru- gih ljudi na cesti.

Jasno je, da z velikimi gradbami ne bo mogoče takoj začeti. V naredbi je pa preskrbljeno, da bo novim zgradbam omo- gočena rentabilneta, ker bodo izvezte od naredb, ki danes omejujejo razpolaganje s stanovanji. Za stanovanja v teh novih velikih zgradbah ne bodo veljali predpisi o višini stanarine in zato bodo dražja. Stanovajska komisija bo imela nalogo, da spravi zato imovitejše ljudi iz doseda- njih cenejših stanovanj, ki stoje pod pri- tiskom stanovanjskih naredb v nova, dražja stanovanja. Tako bodo široke, ubožne plasti prebivalstva, delavci, javni nameščenci dobili prostor v sedanjih ce- nejših stanovanjih.

Preskrbljeno je dovolj, da naredba ne ostane mrtev papir. Z določbo, da sme stanovajska komisija odpovedati stano- vanja uslužbencem vseh bank, denarnih zavodov in večjih gospodarskih podjetij, se bo doseglo, da si ti faktorji z močnim kapitalom začno graditi stanovanja. Da ta določba ni naperjena proti uslužbencem samim, je razvidno iz dodatnih določb, ki jih štiti, v slučaju, da denarni zavodi in prizadeta podjetja ne bi pokazala v tej stvari dovolj dobre volje. V sami Ljubljani je okrog 800 družin brez strehe in zato se bo morala naredba do gotove meje strogo izvajati. Naredba ima namen, da se stano- vanjski bedi takoj odpomore. Stranke, ki ne bodo sledile, bodo meseca julija brez stanovanj. Da se celo vprašanje sporaz- umno reši, se bo sestavil katastrof vseh strank, ki jih zadene ta naredba in se bo postavil kratek rok za morebitne ugo- vore.

SLS. in valutna reforma

V št. 75. Slovenskega Naroda z dne 2. t. m. je objavljen članek pod naslovom »Valutna reforma in klerikalci«, v kate- rem se izvaja približno sledeče:

»Dokler so bili gg. Korošec. Brejc in

drugi klerikalni prvaki v opoziciji, jim ni bilo nikdar dovolj odločnosti in radikaliz- ma v odporu proti valutni reformi. Njih iznajdljivost v protirazlogih je bila obču- dovanja vredna. Klerikalni prvaki so tek- movali, kateri od njih bo jasnejše in teme- ljitejše dokazal, da je valutna reforma, s katero se našemu prebivalstvu po krivični relaciji konfiscira $\frac{3}{4}$ premoženja, nesreča in poraz za celo naše gospodarstvo. Kle- rikalni prvaki so v vseh mogočih različ- cah dannadan pripovedovali, da je danda- nes vsaka relacija, v resnici konfiskacija. Draginja je pod enomesечно klerikalno vladjo gg. Korošca in Brejca silno narasla. Vse zle posledice pogrešnega načrta za valutno uredbo žalibog s strašno hitrostjo nastopajo.

Nočemo reagirati na vsebino tega članka, ki obstoji iz golih fraz, ampak ho- čemo objasniti našemu ljudstvu dejanski položaj.

Ko je ministrski svet demokratsko- socialistične vlade prvič 20. decembra 1919 in drugič 13. januarja 1920 sklenil za- menjavo kron za dinarje v razmerju 4:1, takrat so hoteli vladni krogi prepričati javnost, da bosta krona in stari srbski di- nar zamenjana al pari in demokratski »strokovnjaki« so hvalili na vse pretege to »genijalno rešitev« težkega valutnega vprašanja.

Za nas je bilo takoj jasno, kaj pomeni trik z natisnjeno štirikratno večjo kronsko veljavo na novem dinarskem bankovcu. Začeli smo takoj boji proti tej škodljivi ure- diti, ki bi imela namen konfiskacijo treh četrtin vsega našega denarnega premože- nja. Zastopniki naše stranke so se nešteto- krat obrnili na finančnega ministra ter od- ločno zahtevali, da se razmerje spremeni. Ne samo naša stranka, marveč tudi vse go- spodarske organizacije (vse trgovske zbornice, vse zveze industrijcev in trgo- vcev ter vse kmečke zadruge, brez oziroma stranko, kateri pripadajo) v vseh deželah s kronsko veljavo so protestirale proti ta- ki rešitvi valutnega vprašanja.

Protesti niso pomagali nič. Demokratska vlada je natisnila na nove dinarske bankovce kronsko veljavo in začela tretje- ga februarja z zamenjavo kron. Ko je de- mokratsko-socialistična vlada padla, je bila zamenjava kron že v polnem teku in ene tretjina že odtegnjena iz prometa. Ta- ko je postavila prejšnja vlada svojo na- slednico pred izvršeno dejstvo, ki se za sedaj več ne da izpremeniti.

Čudno se mu zdi, da se demokratski člankar ne sramuje obtoževati nove vlade, da je ona kriva naraščanja draginje in da se ne upa spremeniti razmerja krone do dinarja. To je demagogija najnižje vrste, ker hočejo demokratski obesiti grehe svoje vlade na račun naše stranke.

Še hujša hinavščina je pa, če isti član- kar dalje piše sledeče:

»Krona kakor dinar gresta v nič, v inozemstvu se sramotno zavrača naš no- vec, krona kakor dinar. In vse to docela nepotrebno! Samo posledica trmoglavosti, brezbrčnosti in gospodarske nesposobno- sti naše klerikalne stranke, ki je prišedši na moč pozabila na svoje sklepe, obljube in dolžnosti napram najboljsemu delu nara- da. Iz strahu, da jih g. Protič, ki se itak sramuje klerikalcev pred svetom, ne zavr- že, si ne upajo povedati g. Jankoviču in drugim, da je sedanja finančna politika po- polnoma napačna ter da je treba preklica- ti relacijo in zamenjati takoj krono in di- nar naj se izplača makar v štirikratnem znesku, toda sedanje mnogodenarstvo mo- ra nehati, sicer gre krona in dinar v nič. To je dobro izvršljivo, sklep enega ministrske- ga sveta se lahko izpremeni z drugim. Vse drugo je slepomišljenje.«

Ne moremo verjeti, da bi bil člankar v »Slov. Narodu« tak analfabet v valutnem vprašanju, da bi sam verjel svojim beseda- m in da hoče le slepomišliti pred javnostjo. V resnici stoji stvar tako-le:

Rešitev valutnega vprašanja, katero je prevzela sedanja vlada od demokratsko- socialistične vlade, se za sedaj sploh ne da spremeniti in vsaka tozadevna obljuba bi vzbujala v narodu nade, katerih vlada iz či- sto tehničnih ozirov ne bi mogla izpolniti. Demokratom, ki so bili na vladi, je dobro znano, da se novi bankovci tiskajo že več

kot eno leto v Parizu, v Prahi in v Zagrebu in da je do danes natisnjena komaj prva po- lovica one množine, ki je potrebna prvič za zamenjavo kron po sedanjih relaciji 1:4, dru- gič za potrebe državnega kredita pri Na- rodni banki, predvidenega v zakonu o Na- rodni banki in tretjič za delovanje Narodne banke (eskompt, lombard, giropromet na- kup deviz in valut itd.). Še najmanj eno le- to bo trajalo tiskanje sedanjih bankovcev.

Če bi se hotela spremeniti relacija n. pr. samo 1:2, potem bi rabili dvakrat to- liko bankovcev popolnoma nove vrste, ta- ko da bi tisk trajal v najboljšem slučaju štiri leta.

Ker se mora zamenjava kron v seda- njem razmerju na vsak način čimprej kon- čati in delovanje Narodne banke za vsako ceno takoj organizirati, da bi se olajšal ali pa pravzaprav šele omogočil redni de- narni promet, se mora končati tudi tisk sedanjih bankovcev, kar zahteva približ- no eno leto dela. Tako bi se mogla začeti zamenjava po kakem novem razmerju šele po petih letih. Žal, da je tako.

Ko je naša stranka zahtevala, naj se ne začne s pretiskavanjem kronske vred- nosti v razmerju 1:4 na novem bankovcu in naj se počaka z zamenjavo, dokler pa- rlament ne določi relacije, takrat je bila mo- goča drugačna rešitev. A takrat je bila ab- solutistična demokratsko-socialistična vlada slepa in gluha ter je s svojim sklepom in delovanjem, odnosno rešitvijo valutnega vprašanja odrezala našemu gospodarskemu razvoju glavno žilo.

To uvidevajo sedaj tudi demokratski krogi. In mi se radi pridružimo piscu ome- njenega članka v »Slov. Narodu«, ko trdi: »vse zle posledice pogrešnega načrta za valutno uredbo žalibog se s strašno hitro- stjo nastopajo.«

V nadaljnjem razvoju te zadeve ima parlament besedo, ki bo tudi sodil, kdo je kriv nesreče, ki nas je zadela.

Naše ljudstvo to že dobro ve in bo to pri volitvah izreklo JDS-arjem in sociali- stom svojo »hvaležnost.«

Prvi redni občni zbor J. K. Z.

V sredo 7. t. m. ob štirih popoldne je imela Jugoslovanska kmetška zveza v ve- liki dvorani hotela »Union« svoj prvi redni občni zbor, obiskan po približno 1800 ude- leženceh iz vseh, tudi najbolj oddaljenih krajev Slovenije. Razpoloženje je bilo iz- borno, naš kmet je napadalen, izpregledal je in ve, da je le v gospodarsko-politični osamosvojitvi in v vzajemnosti stanov na podlagi krščanskega socializma bodočnost države in stanov v državi. Nobena sila več ne zadrži te silne ideje, od očeta Kreka dane in od njegovih sinov bojevalane. Naš val gre naprej, zmagaguje na Hrvaškem in v Erceg-Bosni ter ima na Kosovem že po- stojanko. Naj bo božja pomoč pri delav- cih, ki v prelomu dveh vekov kujejo no- vega.

Zbor otvori burno pozdravljen načel- nik Brodar in pozdravi ministra Roškarja in poverjenika Jana. (Viharno ploskanje.)

Minister Roškar razloži nazorno po- ložaj jugoslovanskega kmeta, obdela va- lutno vprašanje, izvozno trgovino in raz- loži dalekosežni pomen proizvodnih za- drug, ki nam bi dale trpežnega domačega blaga in vplivale zelo dobro na gospodar- sko osamosvojitve kmeta. Kar največ iz- voza lastnih produktov, kar najmanj uvo- za iz inozemstva, kolikor največ mogoča gospodarska neodvisnost od inozemstva, to so edina sredstva, ki morejo popraviti našo slabo valuto, z njo gospodarski po- ložaja in razpoloženje ljudstva. Ljubezen do bližnjega je naše geslo, sebičnost bomo odpravili in tako odprli pot zadrugištvu. Bog in pravica ljudstva!

Burno pozdravljen je poročal pover- jenik Jan stvarno in podrobno o bodočno- sti naše živinoreje, o pašnikih, zavzel se je z vsi silo za kmetijske šole, zimske kmetijske tečaje za fante in dekleta. Kre- diti, ki jih daje centralna vlada na razpo- lago so mnogo, mnogo premajhni v pri- meri z drugimi izdatki. Kmet je stebel države, najmočnejši stan je, od proizvodov njegovih rok in od sadov njegove zemlje

se živi človeštvo od najnižjega berača do najvišjega dostojanstvenika. Zato zahteva kmet največjega upoštevanja. Ako je kmet dosedaj potrpeč, bo sedaj nastopil in vzlet krmilo državne ladje v svojo roko. Up na zmago je velik. Poguma in organizacije je treba in naši upi se uresničijo v najkraj- šem času. V to nam Bog pomози!

Veliko navdušenje je nastalo med našimi kmetскими zaupniki, ko je nastopil načelnik hrvatske kmečke demokracije, g. Barić: Bračo seljaci! Večina Jugoslavije je kmetška. Zato mora biti i država i po- litika kmetška. Hrvatski seljak vstaja. Ko bi ne videl zgleda vaše žilavosti in orga- nizatorne sile, bratje, ne bi vstajal. Toda mi korakamo zajedno in zajedno bomo zmagali. (Viharno, večminutno ploskanje.)

Tajnik Kulovec poroča o organizaciji zveze. Poudari, da mora J. K. Z. letos iz- peljati zadrugištvu vsepovsod in poma- gati na tem polju hrvatskim kmetom.

Pri volitvah se izvoli načelnikom zo- pet posestnik Brodar. Z malimi izpre- membami ostane prejšnji odbor.

Težko so šli kmetje domov, ker jim je še sto in sto reči ležalo na srcu, ki bi jim bili radi dali duška. A prekratko je bil od- merjen čas. — Naj torej v najkrajši dobi dobi misel kmetške zbornice stvarno pod- lago, da bodo zamogli kmetški poslanci ne le sklepati, marveč svoje sklepe tudi udelejevati. Upati je, da je ta ura bližji kot si mislimo, in pri drugem občen zboru J. K. Z. bomo mogli poročati že i velikih strokah napredka, ki jih je rodila kmetška stanovsko-politična organizacija.

Draginjska anketa.

LDU Ljubljana, 8. aprila. Danes o 9 dopoldne se je v Deželnem dvorcu biviši deželni zbornici otvorila gospodar ska anketa v svrhu posvetovanja o ome- jitvi draginje in drugih perečih gospodar skih vprašanjih. Anketa je sklicalo pred sedništvu deželne vlade za Slovenijo, ki je razposlalo številna vabila na udeležbo. Udeležba je tudi zelo mnogobrojna. Za- stopani so poverjenišva za notranje za- deve, za kmetijstvo, za socialno skrb, za pravosodje, nadalje razni oddelki central- nih uradov v Ljubljani, med temi oddelki ministrstva za trgovino in obrt, delegacija ministrstva financ, odsek za prehrano, de- žavni urad zoper navijalce cen, glavno po- verjenišvo za agrarno reformo itd. Nada- lje so zastopane južna in državna železni- ca in različne organizacije konsumentov, producentov in trgovcev, slednjič tudi za- stopniki Koroške in Prekmurja. Na anketo sta odposlale centralna vlada kot svojega zastopnika inšpektorja Baltiča od mini- strstva notranjih zadev in bosanska vlada tri delegate, in sicer, inšpektorja za trgo- vino Stana Vokoviča, vladnega tajnika Branka Zegarac in glavnega urednika »Narodnega Jedinstva« Jožo Ivančevića. Občno ljubljansko zastopata župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Triller.

Na dnevnem redu ankete so nastopne točke: I. Kako bi se dala omejiti rastoča draginja, in sicer: 1. glede živil in sploš- nih gospodarskih potrebščin, 2. glede ma- nufakturnega blaga, 3. glede usnja, 4. gle- de kmetijskih gospodarskih potrebščin, 5. dopustni trgovski dobiček in 6. pobljanje tihotapstva in drugih izrodov v trgovini. II. Interpelacije in morebitni drugi pred- logi gospodarskega značaja.

Posvetovanje je otvoril predsednik de- želne vlade dr. Brejc z nastopnim nago- vorom:

Čestiti zbor! Program, ki se je o anketi v javnosti približal, vam kaže, s čim naj bi se ta anketa bavila. Gre za problem, kako zagotoviti najvsakdannejše potreb- ščine našemu prebivalstvu po znižanih cenah. Rešitev tega problema je težka, vendar pa je treba preskrbeti vsaj vsak- danji kruh. Gotovo je, da naša anketa naj- brže ne bo rešila vsega. Vsi vemo, da ni sile, ki bi bila v stanu z enim samim ma- hom spraviti neskončno komplicirane go- spodarske razmere zopet v red. Toda, to nas ne sme motiti, da bi ne začeli resno razmišljati o svojem položaju in odredbah, ki so potrebne. Več glav več ve. Naspro- tni interesom je treba dati priliko, da

si razlože v kontradiktorni razpravi svoje želje in potrebe, ker je treba tudi želje drugih poslušati in včasih uvaževati. Zbližanje posameznih vplivov more samo koristiti. Očitku, zakaj se ni prej sklical razgovor, morem postaviti nasproti vprašanje, zakaj ga ni prej nihče zahteval. Vprašanje draginje stoji že dalje časa na dnevnem redu ter ni to vprašanje od danes in to ni zgolj zadeva samo upravnih oblasti, ampak zadeva vsega ljudstva. Vlada je uvaževala pametne nasvete, naj so došli od kogarkoli. Radi tega je umestno, da smo porabili tudi naše časopise in da se pouči tudi javnost. Tako bo mogoče pismeno in ustno vsestransko razpravljati vprašanja in jih uvaževati. V interesu celokupnosti je nujno potrebno, da iščemo s skupnimi močmi poti iz zadrege, v kateri se nahajamo. Iščimo sredstva, da se bolezen še bolj ne razširi in da nas docela ne upropasti. Izmed vseh točk dnevnega reda bi opozarjal zlasti na dve vprašanji, in sicer 1. kje bi se iskala sredstva in pokazala pot za trenutno odpomoč glede običnega pomanjkanja v prehrani ljudstva pred prihodu žetvijo, 2. določitev smernic za preosnovanje cele prehranjevalne službe po novi žetvi in to je o zagotovitvi življenskih potrebščin za celo leto in o pravični njihovi razdelitvi. Da se je sklicala današnja anketa je potrebna, ker so se izkazale dosedanje odredbe kot nezadostne. Treba je izpremeniti sistem. Vendar pa vlada ne želi, da bi se razpravljalo več kot je potrebno samo teoretično, temveč želi tudi konkretnih navodil in praktično izvedljivih predlogov. V upanju in s prošnjo, da bi razprave prevele duh spravljivosti in medsebojne uvidljivosti, otvarjam posvetovanje in pozdravljam gospode, posebno zastopnike osrednje vlade in zastopnike bosenske vlade.

K prvi točki dnevnega reda je podal poročilo z ozirom na draginjo živil ravnatelj prehranjevalnega urada dr. Senekovič, ki je svoje obsežno poročilo, obsega joče temeljiti pregled o naših prehranjevalnih razmerah v Sloveniji, reasumiral sledeč v naslednje nasvete:

1. Frosta trgovina z živilom se po dosedanjih izkušnjah ni obnesla. V interesu redne prehrane bi bilo, da se prosta trgovina za najvažnejša živila ukine, vsaj pa za to trgovino zopet uvede kontrola, kakor je že obstajala do lanske jeseni.

2. Izvoz živil v inozemstvo se naj centralizira in vrši pod strogim nadzorstvom države.

3. S primernimi uredbami bi bilo poskrbeti, da se zajezi neupravičeno dviganje cen. Pravilna uravnavna tržnih cen je mogoča le, ako se določijo cene tudi za poljske pridelke pri producentu.

4. Tržne cene za živila in druge gospodarske potrebščine naj se ne določujejo ločene po občinah, temveč enotno za večja upravna ozemlja, ki tvorijo gospodarsko enoto.

Presojanje tržnih cen za vso Slovenijo naj bi se poverilo posebnemu sodstvu, ki naj bi se ustanovil na sedežu deželne vlade za Slovenijo. V tem sodstvu bi morali biti zastopani vsi merodajni faktorji, posebno producenti, trgovci in konsumenti.

5. Ureditvi naše valute treba posvečati posebno pažnjo, ker bo urejena valuta uspešno sredstvo zoper rastočo draginjo. Vsekakor je treba tudi zahtevati, da se ustanovi v Ljubljani devizna centrala, oziroma podružnica devizne centrale v Belem gradu.

6. Ker je Slovenija navezana na uvoz živil iz drugih pokrajin, in je nje redna preskrba mogoča le, ako bo železniški promet točno funkcional, je treba energično poskrbeti za urejen železniški promet.

Poskrbeti se mora tudi za varnost blaga na prevozu.

7. Izrodke vojnega trgovanja je treba z vso energijo pobijati; neizprosno boj zoper navijače cen, verižnike in tihotapce.

Na podlagi tega poročila in navedenih nasvetov se je razvila živahna razprava, katere so se udeležili direktor ministrstva prehrane g. Jovan, tajnik Trgovske obrtne zbornice dr. Windischer, župan dr. Iv. Tavčar, dr. Vladimir Borštnik kot zastopnik oddelka za trgovino, nadalje zastopnik nakupovalne zadruge Uratnik, inženir Šuklje, dr. Leskovar iz Maribora, tajnik Kmetijsko-nakupovalne zadruge v Kampniku Fran Borc, profesor Jare, zastopnik Trgovske in obrtne zbornice Mohorič in bivši minister Anton Kristan.

Direktor prehrane g. Jovan je podal v kratkem obrisu načrt, po katerem si zamišlja rešitev prehranske krize. Prehrano je treba združiti v eni sami ustanovi: Ali naj se ustvari veliko podjetje s pomočjo velikih bank in močnih trgovcev, ki bi delalo na račun države, ali pa naj se ustvari državna centrala za prehrano naroda, armada in za regulacijo izvoza. Ta centrala naj pokupi vse žito, ki ga kmet ne rabi sam zase. Nikakor se pa ne sme izključiti iz te pomožne akcije niti posameznika, nego naj se pritegne po možnosti in po svoji inteligenci. Centrala naj ima svoje filijalke po posameznih pokrajinah, ki naj prevzamejo nakup v svojem določenem

rajonu. Filijalka vodi trgovanje z živilom, z zalogami pa disponira državna centrala. Trgovci naj oddajajo živila samo filijalki v svojem rajonu, oni nimajo pravice, prodajati živil sami kam drugam in ne ustvarjati, oziroma izrabljati na ta način ugodne konjunkturo. Govornik je izjavil, da ne govori kot zastopnik ministrstva, ker se udeležuje ankete le kot privatnik.

Dr. Windischer je predlagal k nasvetom poročevalca dr. Senekoviča dodatno kot 8. točko, naj se poskrbi za čimprejšnjo otvoritev filijalke Narodne banke v Ljubljani in s tem za zagotovitev eskompta v vsej kraljevini.

Župan dr. Tavčar se izraža odločno za stališče, naj se izreče, da mora ponehati vsaka svobodna trgovina glede živil. Že danes čutimo veliko pomanjkanje gotovine in v 14 dneh ali 3 tednih imamo pričakovati popolno pomanjkanje gotovine. Pridružuje se predlogu dr. Windischerja glede filijalke Narodne banke v Ljubljani in priporoču vladi, da ne sme prezirati v Banatu nespametne mažarsko-židovske špekulacije. K točki 1. in 2. nasvetu poročevalca predlaga nastopne spremembevalne predloge: 1. Svoboda trgovine s cerealskimi in mesnimi živilom se takoj dvigne. Gospodarstvo s temi živilom prevzame država ter ga vodi po načelu, da je vsak izvoz teh živil toliko časa prepovedan, dokler niso pokriti ali zasigurani domači kontingenti. Centralni vladi se prepušča, da stvar v detajlu izpelje po najboljši previdnosti, pa vendar tako, da ostane stvar v njeni roki. 2. Izvoz živil, če se enkrat pokriti domači kontingenti, naj se centralizira in vrši pod strogim nadzorstvom države in pokrajinskih vlad.

Zastopnik oddelka za trgovino dr. Vladimir Borštnik pojasnjuje kot sekvestor tukajšnje filijalke Avstro-ogrsko banke, da je Narodna banka že prevzela vse posle Avstro-ogrsko banke in da otvori v Ljubljani čimprej svojo filijalko.

Profesor Jare želi, da bi se ta institucija današnje ankete ohranila kakor stalna institucija zastopnikov, producentov, trgovcev in konsumentov, pozdravlja načrte direktorja Jovana in izjava nadalje, da bomo kmalu dali Banatu za živila svoje zadnje vinarje. Naše cene se bližajo svetovnim cenam. Protestira proti tovarnim listom v mažarsčini in proti korupciji na železnica v Banatu ter proti zvišanju tovarnih tarif za 100 od 100. Strogo kritizira tudi odredbo stojnin, s katero je prizadeta tudi legalna trgovina in zadržništvo. Priporoča, naj se več stori za kmetijsko produkcijo.

Delegat Mohorič izvaja, da je preskrba Slovenije z žitom prometni in železniško-obratni problem. Iz Slovenije smo pošiljali svoje lastne garniture železniških vozov v Banat, kar poveča stroške; odtok železniških vozov iz Slovenije je opasen. Prej smo imeli po 10 vagonov na 1 km, sedaj imamo samo še dva vagona na 1 km, kmalu ne bomo imeli več vagonov. Potrebno je, da se glavna proga (Zidani most—Sisak—Vinkovci) podvoji, ali vsaj, da se povečajo izogibalšča. V to svrhu naj se eventualno mobilizira železniški polk. Nadalje naj se zviša produkcija premoga. Priporoča tudi vodni promet v Banatu na Tisi in Donavi. Govornik pojasnjuje vzroke pomanjkanje gotovine. Carina odteguje denar, ker se mora plačati v gotovini; priporoča plačevanje carine in železniških pristojbin s čeki na bančni način. Kritizira okolščino, da za Slovenijo nakupuje v Banatu preko 20 zadrug in priporoča, naj bi se nakupovanje unificiralo. Govornik slika ne dalje grehe, ki so se storili z Avstrijo in Mažarsko. Priporoča sledeč, da se vsaj letos pripravi potrebne statistike o izvozi trgovini in produkciji.

Bivši minister Anton Kristan brani delovanje demokratsko-socialistične vlade glede kompenzacijskih pogodb in glede nabave vagonov in lokomotiv ter naglašja, da je bila kompenzacijska pogodba z Avstrijo objavljena v »Službenih Novinah«, pogodbe z Mažarsko pa sploh ni bilo.

Ravnatelj dr. Senekovič reagira na nekatera izvajanja predgovornikov, izjavlja, da je pristaja vezane trgovine in se akomodira spreminjevalnemu predlogu, da se svobodna trgovina ukine. Pridružuje se nadalje glede druge točke, naj se vrši izvoz živil ne samo pod kontrolo centralne vlade, nego tudi pod kontrolo pokrajinskih vlad ter sprejema predlog dr. Windischerja glede otvoritve filijalke Narodne banke v Ljubljani in ga priporoča.

Zelo živahna in obširna debata se je razvila o cenah mleka. Zastopniki producentov in kmetičkih organizacij in z druge strani zastopniki konsumentov so vsestransko pojasnili predpogoje za produkcijo in prodajo mleka. V sklepnih besedi je naglašal ravnatelj dr. Senekovič, da ne obstoji namera, maksimirati cene mleka, ali pa izvesti rekvizicijo mleka. Vprašanje se mora rešiti v prijateljskem sporazumu med producenti in konsumenti. Sledeč je še sam predlagal kot deveto točko k svojim nasvetom še sledeči predlog: Vlada se naproša, da predloži nov načrt o novi ureditvi prometa z žitom in mlečnimi iz-

delki, predno ga oživotvori, pokrajinskimi vladam, da morejo zavzeti svoje stališče in zaslusiti mnenje prizadetih pokrajinskih faktorjev.

Ob 13. je poverjenik dr. Verstovšek, ki je bil med tem prevzet v predsedstvo, reasumiral razpravo in zaključil predpoldanski sejo. Nadaljevanje seje bo popoldne ob pol šestnajstih.

Ob 4. popoldne je predsednik deželne vlade dr. Brejc otvoril popoldansko sejo gospodarske ankete. Prešlo se je k drugi točki dnevnega reda, h kateri je podal poročevalac g. Prepeluh obsežno poročilo o »Oblačilnici za Slovenijo« in o dobavi manufakturnega blaga. Podal je obširen historijat o razviku »Oblačilnice« in o njenem delovanju ter stavil k sklepu naslednje predloge:

1. Uvoz manufakturnega blaga je pospeševati.

2. Deželna vlada preskrbi, da dobi »Oblačilnica za Slovenijo« kar največ mogoče tuje valute od domačih eksporterjev, zlasti tudi od lesnih eksporterjev po primernem neprofitarskem kursu.

3. »Oblačilnica« naj dobi pri ravnateljstvu Južne in državne železnice vsaj polovico razpoložljivih vagonov za les na razpolago, da zamore izvoziti les, ki ji je bil in ji še bo dovoljen za izvoz.

4. Deželna vlada posreduje, da dobi »Oblačilnica« dovoljenje za izvoz volne v Češkoslovaško in v svrhu predelave iste v blago potem delovnih pogodb, ki se bodo predložile vladi v odobrenje.

5. Deželna vlada primoraj bogate tekstilne tovarnarje, da si nabavijo potrebne sirovine, zlasti bombaž, in prično z obratom.

6. »Oblačilnica« naj se preosnuje v zadržno podjetje s pomočjo že obstoječih zadržnih in gospodarskih zvez.

7. Pri tem je potrebno, da se zavod razdeli na dva oddelka: v cenejši ljudsko-oblačilni oddelku in trgovski oddelku za boljše in eventualno luksurizno blago.

8. Deželna vlada izposluj pri centralni vladi večji brezobrestni kapital za »Oblačilnico« v iznosu najmanj 20 milijonov kron.

9. Deželna vlada pripomori »Oblačilnici« do primernih prodajalnih prostorov eventualno z rekvizicijo po naredbi centralne vlade o rekviziciji stanovanj in prostorov v državne svrhe.

10. Deželna vlada posreduje novo nastanitev tekstilnih tovarn, zlasti onih iz Češkoslovaške in Nemške Avstrije v Jugoslaviji, predvsem na zadržno-gospodarski podlagi, kakaj ta vrsta industrij, ki nam bo izdelovala sukneno blago, platno in vato, ki je danes sploh ni dobiti ima najlepšo budočnost v državi, ki je radi bombaža v bližini morskih pristanišč in ima volno v velikanskih množinah v domači deželi.

O teh predlogih se je razvila obširna debata. Ing. Šuklje in podžupan dr. Triller, nadalje gozdarški svetnik Obereigner ter tajnik trgovske in obrtne zbornice dr. Murnik so se bavili z vprašanjem kompenzacije proti izvozu lesa za uvoz manufakturnega blaga za »Oblačilnico«. Podžupan dr. Triller je v tem oziru stavil nastopni predlog: »Deželna vlada se naproša, da vso produkcijo merkantilnega lesa iz državnih domen da na razpolago predvsem »Oblačilnici za Slovenijo« v svrhu izvoza proti kompenzaciji za tekstilno blago. Dotično lesno blago naj se »Oblačilnici« po potrebi da na kredit proti obračunu in plačilu po razprodaji kompenzacijskega tekstilnega blaga. Državno in južno železnico je prisiliti, da dajo na razpolago za izvoz potrebne vagonne predvsem »Oblačilnici«.

Ing. Lah, tajnik Kmetijske družbe je izjavil, da je v Sloveniji dovolj lanu. Podolati pa ni mogoče prediva, ker so starejši predice izumrle, mlajše pa ne znajo ali nimajo zadostne razsvetljave pri podelavljanju pozimi. Zato bo treba izposlovati tudi izvoz lanu v svrhu predelave, ker bi se s tem pospeševala tudi produkcija lanu. Zato stavlja nastopni predlog: »Naj se doseže istočasno kakor za volno tudi za lan izvoz v Češkoslovaško, in sicer godenega lanu ali lanenega prediva v za to primerne predilnice, ki bodo to blago podelale v platno, ki naj se zopet uvozi v Slovenijo.

Ravnatelj oddelka za trgovino in obrt dr. Marn je dal pojasnila o razmerah in o razvoju tekstilne industrije v Sloveniji.

Ravnatelj centralne uprave Težak je po daljšem utemeljevanju stavil nastopni dodatni predlog: Iz udeležencev današnje ankete naj se izvoli odbor, pri katerem naj bodo zastopani trgovci, producenti in konsumenti ter zastopniki vlade. Ta odbor naj gre takoj v Beligrad in naj pri kompetentnih ministrstvih izposluje, da se takoj ustanovi v Ljubljani devizna centrala in pa, da se takoj izda naredba, po kateri naj se dovoli izvoz volne in lanu v predelavo v Avstrijo in na Češko. Ta odbor ima osiati tako dolgo v Belemgradu, dokler tega ne izposluje, ker pismenim potom ne bo mogoče doseči ničesar, kakor se razvidi iz dosedanjega poslovanja z Beligradom.

Zastopnik trgovske in obrtne zbornice Mohorič izvaja, da se za razvitek tekstilne industrije ni storilo ničesar od strani centralne vlade, je kritiziral naredbo o prepovedi izvoza blaga v reparaturo v takozvnem zaznambenem prometu in ilustriral težavno carinarsko tehniko.

Dr. Murnik toplo priporoča zopetno otvoritev devizne centrale v Ljubljani.

Poročevalec g. Prepeluh se pridružuje dodatnim predlogom podžupana dr. Trillerja glede lesa ter ing. Laha glede izvoza lanu in soglašja s predlogom o ustanovitvi lastne avtonomne podružnice devizne centrale. Smatra, da bi bilo nujno potrebno ukreniti nekaj glede težavnega carinarskega postopanja. Po nekaterih nadaljnjih pojasnilih ing. Šukljeta in dr. Murnika je izjavil predsednik, da smatra, da je debata zaključena in da anketa odobruje vse stavljene predloge in dodatke, ker ni bilo posebnega ugovora proti njim.

Glede odbora, ki naj se po predlogu ravnatelja Težaka pošlje v Beligrad za izposlovanje devizne centrale in za dovoljenje izvoza volne in lanu, se določi, da se domenijo trgovska in obrtna zbornica in Zveza industrijcev z ene strani in Gospodarska zveza in Nakupovalna zadruga z druge strani, kdo naj se odpošlje v ta odbor in kdaj naj ta odbor odpotuje v Beligrad.

Predsednik preide na to na tretjo točko dnevnega reda, kako bi se dala omejiti rastoča draginja glede usnja. Dr. Vladimir Borštnik iz oddelka za trgovino in obrt je podal o tem predmetu obširno poročilo, ki je izzvenelo v nastopne predloge:

»1. Deželna vlada za Slovenijo naj nujno izposluje pri osrednji vladi v Belemgradu striktno prepoved izvoza surovih kož in kožic vsake vrste (izvzemši divjih živali) iz naše države in najstrožje odredbe proti iztihatapljanju teh predmetov.

2. Deželna vlada za Slovenijo naj intervenira, da osrednja vlada pri nabavi usnjarskih potrebščin za obnovo Srbije v prvi vrsti upošteva domačo industrijo, zakar pa ji mora preskrbeti potrebne sirovine.

3. Deželna vlada za Slovenijo naj zviša sedaj veljavno ceno sirovim kožam od 18 kron do 34 kron, da se tako izenači s ceno, ki je vpeljana na Hrvaškem, določi sporazumno s hrvatsko vlado enake maksimalne cene usnju za obe pokrajini, obenem pa prepove vsake kompenzacijske posle z usnjem.

4. Usnjariji v Sloveniji naj se zavežejo, da bodo oddajali »Obuvalnici« v Ljubljani deset odstotkov izdelanega usnja po znižani ceni v svrhu preskrbe potrebnih slojev v Sloveniji z obutvijo.

Razdeljevanje usnja se uredi na sledeči način: Okrajna glavarstva in mestni magistrati javljajo periodično število zakolov, količino izdelanega usnja in potrebo prebivalstva na usnju »Obuvalnici« v Ljubljani, ki nato nakazuje usnje tem oblastim v nadrobno razdelitev v svojem okraju. Razne državne in javne korporacije pa bi »Obuvalnica« oskrbovala direktno.

Tudi k tem predlogom se je razvila obširna debata, v katero so posegli ing. Šuklje, nadalje tovarnarji Pollak in Koziha, zastopniki čevljarjske obrti Kordelič in Breskvar, potem zastopniki organizacije konsumentov Govekar in Hiter (za Splošno gospodarsko zadrugo za Slovenijo). Sledeči je stavil nastopna dva dodatna predloga: »1. Vlada naj poskrbi, da se po mestih in večjih industrijskih krajih ustanovi na državne stroške krojaške in čevljarjske delavnice z uporabo za to sposobnih invalidov. Osebe naj se preskrbi z vsem potrebnim živežem in obleko po kolikormogoče nizki ceni. Ceno izdelkov in popravil naj določa od časa do časa posebna komisija, sestojča iz zastopnikov konsumentov in vlade.

2. (K predlogu glede »Oblačilnice«) Deželna vlada pripomori, da se odredba, po kateri se določa državnemu stanovanjskemu uradu njegov delokrog, razširi in spopolni v toliko, da sme državni stanovanjski urad zasezati ne samo v stanovanjske svrhe služne prostore, temveč tudi prostore, ki naj bi služili v preskrbovalne in prehranjevalne namene širšega občinstva.

Ravnatelj centralne uprave Težak predlaga k tretji točki poročevalskih predlogov, naj se maksimalne cene ne uporabljajo pri importiranem blagu, ker ravno maksimiranje cen je tisto dejstvo, ki odvrča od izvoza, ker je bolje, da je blaga več na trgu po visokih cenah, kakor pa sploh nobenih pravih maksimalnih cen.

Vsi govorniki so bili mnenja, da je nujno potrebno, da se preskrbijo surovine za izdelovanje kož in vsled tega, da se prepove vsak izvoz kož, kajti sicer bi nastopilo popolno pomanjkanje usnja in bi se morali zapreti usnjarski obrati. To bi imelo za posledico, da bi morala vlada plačati brezposelnim delavcem usnjarske obrti podpore.

Predsednik je reasumiral razpravo o tej točki in ugotovil, da smatra anketa stavljene predloge in dodatne predloge za

sprejete ker se ni nihče oglašil proti tem. Predsednik je obljubil, da bo deželna vlada izvedla vse podane nasvete, v kolikor so v njeni kompetenci, v kolikor pa presegajo njeno kompetenco, bo deželna vlada skušala posredovati posebno pri centralni vladi in pri hrvatski vladi. S tem so tri točke dnevnega reda izčrpane. Predsednik je odredil, da se z dnevnim redom nadaljuje v jutrajšnji seji, ki bo začela točno ob 9. uri dopoldne, ter je zaključil popoldansko sejo ob en četrt na 20.

Država SHS.

Uradniška vlada brezpredmetna.

LDU Beligrad, 7. aprila. »Balkan« se bavi s politično situacijo in pravi, da se v poslednjem času v javnosti mnogo pretresa vprašanje uradniške vlade s posebnim ozirom na volitve za konstituanto. Sodeč po dosedanjih dispozicijah ogromne večine parlamentarne zajednice se nikakor ne more zlagati s to metodo, ker bi bil to prevaritev v osebne režime, ki imajo svoje poverenje samo od krone. Takih režimov je bilo svojčas več v Srbiji in proti njim so radikalci vodili ostro borbo, katero smatrajo tudi danes, da se v sedanjih momentnih dispozicijah krona ne more eksponirati. Razpoloženje je sedaj tako, da bo vlada potom oktroiranega poslovnika uredila vprašanje kvoruma. O uredbi sami se bo glasovalo kasneje. Vlada želi delati in ostane na svojem mestu. S tem pa se ne more reči, da vlada izbegava boj, ako hoče opozicija v parlamentu delati in ako bo res jača. Vsled takih okolišnosti je vsaka razprava o uradniški vladi brezpredmetna. Sicer si pa žele uradniške vlade predvsem tisti krogi visoke birokracije, izsolani po metodah razpadle monarhije Habsburgovcev, kateri se še niso znali prilagoditi ustavnemu življenju in bi tudi v državi SHS radi tvorili državo v državi misleč: ljudstvo je za nje tu in ne, da mora birokracija služiti ne svojemu, marveč blagoru ljudstva.

LDU Beligrad, 7. aprila. »Politika« javlja, da je podpredsednik narodnega predstavništva dr. Ribar bil včeraj pri ministrskem predsedniku Protiču radi vpolklica parlamenta. Na medsebojni konferenci sta sklenila, da se bo ministrski predsednik pismeno obrnil na predsedništvo narodnega predstavništva glede vpolklica parlamenta. Na tej konferenci je opozarjal dr. Ribar na nemogućnost dela v parlamentu in potrebo pregovorov glede sestave nove vlade. Ministrski predsednik Protič je izjavil, da njemu ni do oblasti in da mu sedaj iz gotovih družinskih razmer ni niti najmanj do tega, vendar pa zahteva interes države, da ostane ta kabinet v oblasti. Vlada je zato v parlamentu proglašila, da je zadosti 100 poslancev za kvorum. Nato je izjavil dr. Ribar, da tega ne more privoliti, ker je on prvi pozvan, da čuva poslovniki narodnega predstavništva.

LDU Beligrad, 7. aprila. Včeraj je bil na dvoru bivši minister prosvete g. Marinković. Regent je izjavil željo, da se politična situacija razbistri še preden se sestane parlament. Tekom današnjega dne je podpredsednik dr. Ribar nadaljeval posvetovanja z načelniki strank. Kakor javljajo listi bodo te dni pozvane na čvor razne osebnosti radi informacije.

LDU Pariz, 7. aprila. Minister zunanjih stvari dr. Trumbić je šel dne 1. aprila v sanatorij, kjer se je dne 3. aprila podvrgel operaciji, ki jo je izvršil dr. Pasquali. Operacija je popolnoma uspešna. Dr. Trumbić pa ostane še nekaj časa v postelji.

Izd občinških volitev na Hrvatskem in v Slavoniji.

LDU Beligrad, 7. aprila. »Politika« prinaša rezultat občinških volitev na Hrvatskem in v Slavoniji po številu priporjenih mest. Po tem so dobili: Hrvatska zajednica 541 odbornikov, zunaj strank 538, demokratska stranka 401, seljačka stranka 333, komunisti 303, pučka stranka 201, radikalci 156, socialni demokrati 103, pravaši 38, neopredeljeni skupaj 78.

Uvedba poletnega časa.

LDU Beligrad, 7. aprila. Ministrstvo za socialno skrbstvo je odredilo, da se v noči od 9. na 10. aprila računa letni čas tako, da se opolnoči pomakne čas za eno uro naprej. Te naredbe se morajo držati vsi uradi in institucije.

Italija.

LDU Rim, 7. aprila. (DunKU) Agencija Stefani javlja: Ko je avstrijski državni kancelar dr. Renner na kolodvoru v Rimu izstopil iz vlaka, je imel govor, v katerem se je zahvaljeval za sprejem in dejal med drugim: »Moje potovanje v Rim pomenja novo razdobje glede odnosov med Italijo in Avstrijo. Avstrijska republika upa vse težave premagati in vzpostaviti prijateljsko razmerje s sosednjimi državami, zlasti z mogočno Italijo.« Ministrski predsednik Nitti mu je odzdravil in dejal: »Kakor ste pravilno opomnili, je Vaše potovanje velikega političnega pomena in

uvaja novo dobo med obema državama. Italija želi biti velesila miru v svetovni demokraciji. Moramo in hočemo sodelovati pri obnovitvi. Nesoglasja in borbe iz preteklosti našega programa ne morejo izpremeniti. Avstrijska demokracija bo našla pri italijanski srčno naklonjenost pri delu za mir in red. Proti bolestim in naporem človeštva ne bomo ravnodušni in po vojni želimo le dela v zmislu miru.« Državni kancelar dr. Renner je nato ministrskemu predsedniku Nittiju odgovoril, da mu je hvaležen za besede, ki jih je izgovoril, še bolj pa za dejanja, ki jih je izvršil, da je došlo do prijateljskih odnosov med Italijo in Avstrijo, ki ni več habsburška monarhija, temveč prosta republika. Poudarjal je, da je srečen, ker so ga tako iskreno sprejeli.

Avstrijska republika.

LDU Dunaj, 8. aprila. (ČTU) Kakor javljajo listi, se na Dunaju ustanovita angleška in italijanska trgovinska zbornica.

LDU Dunaj, 8. aprila. (ČTU) Pred svojim odhodom v Bern je Allize izjavil proti poročevalcem raznih listov, da bo ententa po ratifikaciji miru zagotovila trajen obstoj Avstrije. Vprašanje razmerja med Avstrijo in Nemčijo je definitivno rešeno po versailleski in st. germainski mirovni pogodbi. Avstrija mora ostati na vse strani neodvisna.

LDU Dunaj, 8. aprila. (ČTU) V soboto so nemški nacionalci v gornjeavstrijski deželni zbornici napadli socialno-demokratskega poslanca Baumgartla in ga tako poškodovali, da je brez zavesti obležal. Krivci so bili aretirani.

Turčija.

LDU London, 8. aprila. (DunKU — Brezlično.) Iz Kajre poročajo, da je na velikonočni ponedeljek prišlo v Jeruzalemu do ponovnih spopadov med Judi in mohamedanci. Govori se, da je položaj v Palestini zelo resen. Popolna dovoljenja v Palestino in Egipt so bila ukinjena. Angleške čete so bile odpoklicane na zapadni breg Sueškega prekopa.

Politične novice.

+ Marš ven! G. dr. Fran Plešić je velik idealist in čeravno mnogokrat z njegovimi nazori ne soglašamo, spoštujemo njegov idealizem, tudi tedaj, kadar je neumesten. Pogrešamo pa v njegovem idealizmu doslednosti napram vsem stranem. Kako si g. dr. Plešić v svojem vse hvalevrednem idealizmu tolmači Davidovičev nasvet uradniški deputaciji, da si uradnik lahko zasluži kaj po strani, je njegova stvar; drugi imajo pravico, da si jo razlagajo lahko drugače, ako imajo zato tehtne razloge, ako so jim znane navade, na kak način se včasih da kaj postrani zaslužiti. Če g. dr. Plešić brani s svojo razlago Davidovičeve besede in se hudeje nad uradništvom, ki jih je drugače razumelo in tolmačilo kakor g. dr. Plešić, smemo po vsej pravici zahtevati od g. dr. Plešića, da ne grdi idealnih ljudi zaradi besed, ki jih sploh niso izgovorili. V »Slov. Narodu« g. dr. Plešić na prav nič idealističen način blati g. poslanca Baniča, da je po svoji duši čisto nevaden, da ni nič duhovnega na njem, ker da je zaklical predsedniku parlamenta »marš ven«. Dr. Plešić sicer sam dvomi, da je g. Banič rabil označene besede. Ako je poslanec Banič zaklical predsedniku parlamenta, zakaj da beži ven (napolje) iz parlamenta, namesto da bi bil s tribine oficijelno razglasil, kar je prej obljubil, je imel popolnoma prav! Da bi bil Banič klical predsedniku »napolje« ali kakor pravi dr. Plešić »marš ven«, je goča laž, kakor so si jih demokratski ministri že nešteto izmislili. Sam pokolni predsednik, ki je bil blagega značaja, je označil to trditve demokratskih listov kot neresnično. Belgrajski listi so objavili tudi popravke. Zdej pričakujemo, da bo nepristranski idealizem g. dr. Plešića rodil drug »moment« z naslovom: »Marš ven z lažmi in natočevanjem iz demokratskega časopisa!«

+ Demokrati na delu. Poslanec Stan-ko Banič, ki vodi pučko stranko v Dalmaciji, je organiziral v kmetskih svetih pučke stranke vso južno Dalmacijo in tudi okolico Dubrovnika. To seveda demokratski gospodi v Dubrovniku, ki spi na lovorikah zgodovinske preteklosti in na tisočkah, ki jih je prigoljufala pri znani veliki dubrovniški aferi z izvoznici, ni bilo prav. Resen človek bi mislil, da so šli demokrati na shode, da so snovali politične in gospodarske organizacije. Ne, oni so izbrali vse bolj moderna in učinkovita sredstva. Ko je prišel poslanec Banič v Dubrovnik, ga je druhal nezrele demokratske mladine napadla na cesti s palicami in ga pri belem dnevu zasledovala po ulicah. Peščica vojnih maturantov s štirimi razredi in ogromno dozo domišljavosti in surovosti je šele odkrila pravo metodo, kako uničiti politične nasprotnike. Demokratski listi so prinesli poseben brzojav, kako je dubrovniška »omladina« pokazala, da misli na-

predno in jugoslovensko. Torej zadnji in najtežji argument v politični borbi je sedaj za demokrate batina. Na vsak način: to je tudi delot Zanj je treba pravega demokratizma, čistega jugoslovenstva, krepkih mišic in ogromno porcijo srčne surovosti.

Dnevne novice.

— Podružnica »Slomškove zveze« za Kranj in Radovljico priredi dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne zborovanje na Jese-nicah. K temu zborovanju vabimo tudi tovaršiške Koroške. Na dnevnem redu bo poleg društvenih zadev tudi razprava o krajnih šolskih svetih. Po znani odredbi ima učiteljstvo, ki se udeleži zborovanja, pouka prosto. Popoldne izlet k Sv. Križu.

— Č. g. Anton Klemenčič, vpokojeni župnik iz Borovlj na Koroškem, ki je precej let živel v pokoju v Mariboru, je umrl 21. marca v svoji rojstni župniji pri Sv. Jurju na ščavnici. Služboval je kot župnik v Borovljah nad 30 let in je umrl v starosti 70 let. N. v m. p.

— Veržnik, kateri je kradel. K šestniku Ivanu Knificu v Selju pri Medvoda je prišel 20 letni fant, ki je rekel, da se piše Stanislav Peer. Gospodarju je ponujal petrolej v zamenjavo za krompir in je prenočil pri njem. Zjutraj je odšel, toda vzel je s seboj tudi nove hlače.

— Pretep na Igu. Fantje na Igu so se v noči na 5. t. m. stekli; ker sta dva fanta zbežala in se skrila v neko hišo, so šli drugi za njima in ker so hišo zaklenili, so vdrli v njo in boječa zajca prešeskali. Orožniki so aretirali Jožefa D... iz Kot in ga odvedli v Ljubljano, kjer so ga pa že iz preiskovalnega zapora izpustili.

— Ribja kri. Tobačno traiko na Bregu pri Ptuj je dobil ondodni trgovec Slav-ko, ki je bil in ki ostane eden naših največjih narodnih nasprotnikov. Možakar je imel drzno čelo, da je napravil napis v frankfurtskih barvah, na katerega se sedaj s ponosom ozira. Ali imamo mi Slovenci res ribjo kri, da moremo tako drzno izzivanje mirno prenašati?

— Radovednost, kako se kokoši kradajo, je privedla Ljudevita Simenca pred deželno sodišče. Verjel ni, da bi bile kokoši tiho, če se ukradejo, kar mu je pripovedoval neki Tič. »Pa se prepričaj«, je rekel Tič Simencu in šla sta k Ani Pirnatovi, kjer je ujel Tič 3 kokoši in 1 petelina; 2 kokoši je vzel Simenc, ki je čakal pred šupo. Sodba: Simenc dobi 2 meseca težke ječe. »Če se je Simenc hotel prepričati, ako so kokoši pri tatvini tiho, bi se v sobo lahko prepričal doma, kjer imajo tudi kokoši,« pravi sodnik, ko razglasi sodbo.

— »Zdej pride pa še večja lumparija!« pravi nadsvetnik Vedenjak Francu Zupanu iz Doslova, kateri je hodil h Katarini Mulaj po mleko, nekega dne ji je pa rekel: »Na vrtu trese nekdo jabolko!« in šel je z njo na vrt, medtem je pa šel v sobo Zupanov prijatelj, Franc Balog, kateri je ukradel Mulejovi 3 denarce in nekaj denarja. »Nato sta pa šla,« pove g. nadsvetnik Vedenjak, »oba tička Mulaže tožiti radi razžaljenja časti, preklicala je žalitev na Breznici in plačala njunega advokata; Fr. Zupan je pa že prej ukradel na pol ustrojeno kožo, vredno 500 kron, Zupanov oče sumi sina, da mu je ukradel 1000 kron. Sodišče je obsodilo Franca Zupana na tri mesece težke ječe, Baloga pa na 6 tednov težke ječe.

— Zaklad v škrinji. V Dragomerju je bilo ukradenih iz škrinje 200 K v srebru.

— Škofja Loka. V gostilni pri Lavričku je bilo ukradeno kolo št. 65.875.

Ljubljanske novice.

Ij Kerkova prosveta. Članice vseh od-sekov se vabijo k predavanju, ki bo v ne-deljo, dne 11. t. m. ob 6. uri zvečer. — Predsednica.

Ij Opozarjamo cenjeno občinstvo na prireditve šentpeterskih Orlov in Orlic, ki bo na belo nedeljo ob pol osmih zvečer v Ljudskem domu. Spored bo zanimiv: popolnoma nova telovadne točke, Finžgarjeva burka »Vse naše« in spevoigra »Kovačev študent«. Vstopnice se daje v pred-prodaji v Jugoslovanski knjigarni. (k)

Ij Uredniški sosvet Mladosti ima sejo jutri 10. t. m. ob petih popoldne v Jugoslovanski tiskarni, III. nadst. Prosim za-nesljive udeležbe v s h. — Urednik.

Ij Zveza služkinj ima danes zvečer ob 8. uri sejo v pisarni J. S. Z. Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje. Odbornice vdele-žite se seje polnoštevilno.

Ij Zveza trg. nastavljenec naznanja, da ma v soboto dne 10. 4. 1920 ob pol 8. uri čhod v Mestnem domu. Polnoštevilna udeležba dolžnost. — Odbor.

Ij Iz gledališke pisarne. Vloga »Fau-sta« v operi »Faust« poje g. Kovač. »Mefi-stofelesa« g. Zathej.

.. Kopališče v hotelu »Slon« je z da-našnjim dnem odprto. Kopalni red je razviden pri vходу kopališča, Franciskan-ska ulica št. 3.

Policijska kronika.

Ij Vlom v Vodmatu. V Vodmatu je bilo vlomljeno dne 7. t. m. Tatovi so odnesli celo konjsko opremo, vredno 2000 kron. Detektivni kolodvorske policijske ekspoziture so hitro izsledili tatova in aretirali Alojzija Pečjaka iz Novega mesta in Ant. Kodermana iz Hotiča in kar je glavno: našli so tudi ukraden konjsko opremo, ka-tero so vrnili lastniku.

Ij Tatvine. Na Obrežni stezi sta bili ukradeni Vencelj Steinerju 2 hlači, vredni 1000 kron. — Za 500 kron »laka« je bilo ukradeno Brunu Belastiku. — Sna-žilcu čevljev Andreju Kralju iz Rožne do-line je ukradla neka ženska 15.000 K.

Ij Pobegli kaznenec iz Trsta v Ljub-ljano prijet. Državna varnostna straža je ustavila v Bohoričevi ulici Matevža Ris-mondo iz Orsere. Na policijskem ravna-teljstvu se je ugotovilo, da je Rimondo, kateri je bil oblečen v avstrijsko vojaško obleko z italijansko čepico, ušel iz zapo-rov v Via Tigor v Trstu v Jugoslavijo. Ri-mondo pripoveduje, da je bil na italijanski fronti ujet in odveden na Voltero v Italijo.

Ij Draga nagla vožnja. Viljem Zohan, hlapec pri Ranzingerju, je z dvouprežnim vozom po Sv. Petra cesti v diru vozil; g. okrajni sodnik Avsec ga je nagradil za to s 50 kronami globe.

Najnovejša poročila.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

Beligrad, 8. aprila. Za prihodnjo sejo narodnega predstavništva, ki bo 19. t. m., je določen nastopni dnevni red: 1. Poročilo verifikacijskega odbora, 2. zakon o dvanajstih, 3. zakon o vojnih dobičkih.

USPEHI HRVATSKE LJUDSKE STRANKE.

Zagreb, 8. aprila. V Račinovcih, okraj Županja je zmagala pri občinških volitvah hrvatska ljudska stranka; izvoljenih je bilo 8 kandidatov. V Sikirevcih je dobila ljud-ska stranka 6 mandatov, v Samcu istotako 6 mandatov.

Ludbreg, 8. aprila. Dosedanja poro-čila o izidu občinških volitev ne odgovar-jajo resnici. Resnica je, da je hrvatska ljud-ska stranka dobila 11 mandatov in ne 2, kot se je prvotno poročalo. Hrvatska za-jednica ni dobila nobenega mandata.

Zagreb, 8. aprila. V Bučici, okraj Gli-na, je dobila ljudska stranka vseh 12 ob-činških odbornikov. Hrvatska ljudska stranka je ponudila srbskim kmetom sporazum, od česar pa so jih pregovorili de-mokrati tako da so bili izvoljeni samo pri-staši ljudske stranke. — V Golubincih je dobila ljudska stranka 5 mandatov.

DAVEK ZA VOJNE BOGATAŠE.

LDU Beligrad, 7. aprila. Nj. Vis. regent Aleksander je podpisal ukaz, s katerim stopa v veljavo začasni zakon o davku za vojne bogataše, ki je bil še v avgustu pr. l. stavljen v parlamentu na dnevni red. Ta zakon je bil pretresan v finančnem odseku in soglasno sprejet kot nujen.

KOMPROMIS V JADRANSKEM VPRAŠANJU.

LDU Berlin, 9. aprila. (DunKU) »Vos-sische Zeitung« javlja iz Bazla: Kakor po-roča »Secolo«, se je glede rešitve jadrans-kega vprašanja vsled prizadevanja Lloyd Georgea našel kompromis. Italija dobi su-verenitet nad Reko, Jugoslavija pa nad Sušakom z izlivom Rečice, dalje nad baroško luko in Volosko. Opatija bi se prikljo-pila Italiji, Jugoslavija pa bi dobila Ska-der.

DR. RENNER V RIMU.

LDU Rim, 8. aprila. (DunKU - Stefani) Državni kancelar dr. Renner in avstrijski državni tajniki so imeli danes konferenco z ministrskimi predsednikom Nittijem. Na-to je sprejel kralj državnega kancelarja in druge člane avstrijske misije. Povabil jih je na zajtrk, kateremu so prisostvovali mi-nistrski predsednik Nitti, ministri Luzzati, Ferraris in Falcone, drž. podtajnik Sforza in najvišji dvorni dostojanstveniki.

LDU Dunaj, 8. aprila. (DunKU) »Poll-tische Korrespondenz« javlja: Z ozirom na kombinacije, polne fantazij, ki se spravl-jajo v zvezo s potovanjem državnega kan-celarja dr. Rennerja v Rim, se izjavlja, da ima rimska konferenca nalogo, da vzpo-stavi neposredno zvezo med obema drža-vama in da pospeši izvedbo mirovne po-godbe. Razen tega se bo obravnavalo več gospodarskih vprašanj.

ČEŠKOSLOVAŠKI LEGIONARJI.

LDU Ljubljana, 8. aprila. Danes je do-spel v Trst generalni štab 2. polka češko-slovaških legionarjev »Jiri z Podebrade«, ki pride v soboto v Ljubljano. Pričakovati je slovesnega sprejema.

Prosveta.

pr Luis de Camoens. Pisal F. S. Še-gula, župnik v p., Pragersko. Luis de Camoens, najslavnejši pesnik Portugalske, bi je rojen l. 1524 v Lissabonu. Celo svoje

